

5 redenen om te praten over exposen

'Het grootste gevolg van het versturen van naaktfoto's of -filmpjes is dat het kan worden verspreid op alle social media en dat het dan zelfs bij je familie terecht komt. Mijn familie zou hier echt kapot van zijn.'
(vrouw, 24 jaar, Marokkaanse afkomst)

1. Exposen heeft onuitwisbare gevolgen

'Een vriendin van mij ging na het exposen niet meer naar school en moest naar het speciaal onderwijs om het af te maken. Ze was er heel getraumatiseerd door, nog steeds.' (vrouw, 24 jaar, Joodse afkomst)

Onderzoek van Bates (2017) laat zien dat de mentale gevolgen vergelijkbaar zijn met die van (fysieke) seksuele aanranding. Het

gaat om een veelheid van klachten zoals post traumatische stress stoornis, angst- en depressieve stoornissen of zelfmoord gedachten. Herstel is bovendien lastig, omdat onzekerheid blijft bestaan over de naaktbeelden. Materiaal kan immers jaren later weer online opduiken en dan weer opnieuw gevolgen hebben.

2. Veel jongeren lopen risico slachtoffer te worden

'Ik denk dat sexting erbij hoort. Het is zo gemakkelijk om foto's te maken en te verspreiden. Net als dirty talk ... Ja, in the heat of the moment stuur je dan zulke foto's.'
(vrouw, 28 jaar, Hindoestaanse afkomst)

Onderzoek van Rutgersstichting & SOA aids Nederland (2017) laat zien dat één op de acht jongeren weleens een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf naar iemand

heeft gestuurd. Jeugdexperts waaronder Kleijer (2018) stellen dat sexting - het in vertrouwen uitwisselen van seksueel getinte beelden van jezelf met een ander - inmiddels onderdeel is geworden van een normale seksuele ontwikkeling. Het feit dat veel jongeren aan sexting doen, betekent ook dat veel jongeren risico lopen slachtoffer te worden van exposen.

3. Exposen lijkt 'mainstream' te zijn geworden

'Jongens sturen beelden door omdat het statusverhogend werkt of om bewust een meisje pijn te doen uit wraak. Omdat ze gedumpt zijn of geblokkeerd door haar.'
(man, 19 jaar, Marokkaanse afkomst)

Jongeren delen ontvangen naaktbeelden uit verschillende motieven met anderen. Soms gebeurt dat uit kwaadwillendheid,

bijvoorbeeld om wraak te nemen op de ander die de relatie heeft verbroken, maar meestal doen jongeren het voor de lol, uit verveling of om stoer gevonden te worden binnen een vriendengroep. Meerdere studenten geven aan zelf ook naaktbeelden te hebben doorgestuurd, zonder zich op dat moment bewust te zijn van de mogelijke consequenties.

4. Exposen is strafbaar

'Dat exposen strafbaar is, wist ik niet. Dat zou veel meer bekend moeten zijn, dan denken jongens volgens mij wel tien keer na, voordat ze zoiets doen.'
(vrouw, 25 jaar, Nederlandse afkomst)

Het doorsturen van naaktfoto's of -filmpjes zonder toestemming is strafbaar in

Nederland. Strafrechtelijke vervolging is bijvoorbeeld mogelijk op grond van smaad (artikel 261 Sr). Daarnaast is sinds 1 januari 2020 een nieuw wetsartikel over wraakporno (artikel 139h Sr) van kracht dat er onder andere op gericht is daders van exposen aan te pakken.

5. Praten over exposen maakt hulp vragen makkelijker

'Je brengt je hele familie te schande. Je vertrouwen is beschaamd. Je familie kan op twee manieren reageren: ze kan je helpen of ze kan je de rug toekeren. Als het mij zou overkomen, zou ik vooral heel boos zijn, een tijdje rust nemen en naar het buitenland gaan.'
(vrouw, 23 jaar, Turkse afkomst)

Wanneer sexting omslaat in exposen is het opvallend dat vaak vooral het slachtoffer daarop wordt aangekeken. 'Victim blaming' leidt ertoe dat slachtoffers van exposen zich extra schamen en niet om hulp durven vragen. In aansluiting op de #metoo beweging is het daarom belangrijk te praten over exposen en daarbij de focus te verleggen naar de daders.

De inhoud van deze Infographic (inclusief bronverwijzingen) is gebaseerd op het onderzoeksrapport 'Exposen exposed. De gevolgen van online slut-shaming voor jonge vrouwen met een migratieachtergrond in het hoger beroepsonderwijs'.

Meer weten? Krista Schram, Associate lector Publiek Vertrouwen in Veiligheid, Krista.Schram@inholland.nl

Onderzoekers: lectoraat Publiek Vertrouwen in Veiligheid, lectoraat Diversiteitsvraagstukken
Onderzoeksmethoden: literatuuronderzoek, media-analyse, interviews
Doelgroep: jonge vrouwen met een migratieachtergrond in het hoger beroepsonderwijs
Respondenten: 70 vrouwelijke en 12 mannelijke studenten, 16 hbo-professionals, 10 experts
Periode: september 2018 - juni 2019

